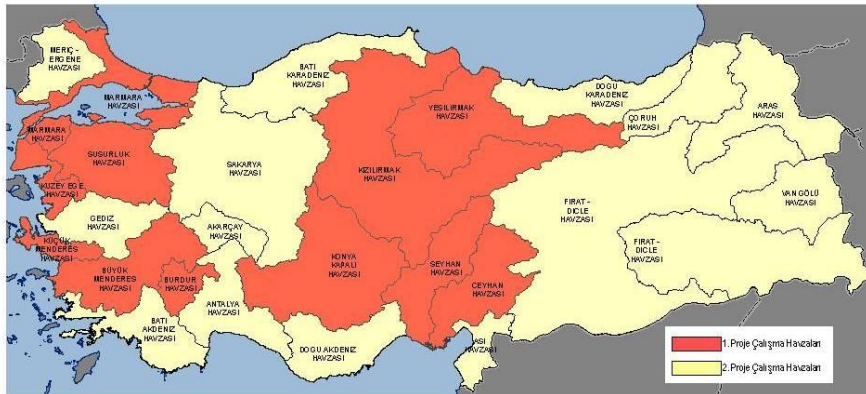

TÜBİTAK MARMARA ARAŞTIRMA MERKEZİ (MAM)

ÇEVRE ENSTİTÜSÜ (KÇE)

2000 yılında yürürlüğe giren AB Su Çerçeve Direktifi ile havza yönetimi yaklaşımı uygulamalarının yaygınlaştırılması ve su kaynaklarının sürdürülebilirliği için ortak politikaların geliştirilmesi hedeflenmiştir. Türkiye'nin Avrupa Birliğine katılımı ve uyumu sürecinde yerine getirmesi gereken yükümlülüklerden biri de "su kaynaklarının sadece nicel olarak değil, nitel olarak da korunmasını ve kontrol edilmesi"ni hedeflemekte olan Su Çerçeve Direktifi'nin adaptasyonu ve uygulamaya konulmasıdır. "Bütünleşik su kaynakları yönetimi" yaklaşımı sonucunda havza yönetimi yaklaşımı ile içmesuyu kaynağı olan göl ve nehirlerimiz için Bütünleşik Yönetim Sisteminin hazırlanması bir zorunluluk olarak getirilmektedir. Bu kapsamda hazırlanması gereken stratejik arazi kullanımı kararlarının politik ve pratik uygulamaları içermesi, su kaynakları üzerinde yapılacak her müdahalenin sürdürülebilir olması ve koruma-kullanma ilkeleri doğrultusunda akılcı politikalar içermesi önemli bir gerekliliktir.

Bu kapsamda, ilgili Bakanlık tarafından "**Havza Koruma Eylem Planları Hazırlanması**" çalışmaları başlatılmış olup; ilk önce havzadaki su kalitesi, kirletici kaynaklar, korunan alanlar ve içme suyu kaynakları göz önüne alınarak ülkemiz coğrafyasındaki 25 adet hidrolojik havza belirlenmiş ve önceliklendirilmiştir. Yapılan bu önceliklendirme doğrultusunda; **11 havzanın koruma eylem planlarının** hazırlanması işi, gerek farklı disiplinlerin bir araya gelmesi, gerek ilgili birçok projeyi gerçekleştirmiş olması sebebi ile yeterli yetkinliğe ve deneyime sahip olan TÜBİTAK MAM Çevre Enstitüsü'ne verilmiştir. Söz konusu proje, Ağustos 2009-Aralık 2010 tarihleri arasında gerçekleştirilerek, başarıyla tamamlanmıştır. Bu çalışmalar ile beraber Türkiye'nin 4. büyük tatlı suyu kaynağı Eğirdir Gölü ve Atatürk Baraj Gölü içmesuyu havzaları için Su Kirliliği Kontrolü Yönetmeliği'nin 16. maddesinde sözü edilen "**Havza Koruma Planı ve Özel Hükümlerin Belirlenmesi**" çalışmaları TÜBİTAK MAM Çevre Enstitüsü tarafından tamamlanmıştır. Tüm bu havza ve althavzaların değerlendirilmesi **Su Çerçeve Direktifi'nin** gerekliliklerini içeren **Nehir Havzası Yönetim Planlarının** oluşturulması ve uygulanabilmesi sürecinin altlığını oluşturmaktadır. Bu projeler Avrupa Birliği sürecinde önemli bir başlangıç noktası olmuştur.

Şekil 1. Proje I ve II Çalışma Havzaları

Orman ve Su İşleri Bakanlığı; Ülkemiz için kritik önem taşıyan ve "14 Havza için Havza Koruma Eylem Planlarının Hazırlanması" ve "Beyşehir ve Karacaören Gölleri Havza Koruma Planları ve Özel Hükümlerinin Belirlenmesi" projelerinin ülke ölçeğinde devamlılığının sağlanması ve standardizasyonu, tamamlanan projelerdeki deneyimi, çok disiplinli ve çalışma alanı konusundaki uzman kadrosu ile; yeni teknolojileri kullanma yeteneğine sahip, kalite sistemi ve akredite laboratuvar altyapısı ile bu çalışmalarda öncü konumunda TÜBİTAK MAM Çevre Enstitüsü ile devam etmeye karar vermiştir.

PROJE KİMLİK BİLGİLERİ

HAVZA KORUMA EYLEM PLANLARININ HAZIRLANMASI PROJESİ

Proje Müşteri Kurumu: Orman ve Su İşleri Bakanlığı / **Projenin Süresi:** 24 Ay / **Proje Yöneticisi:** Dr. Selma Ayaz

İşbirliği Yapılacak Kurum/lar: İstanbul Teknik Üniversitesi, Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı, İller Bankası, Belediyeler ve Valilikler, DSİ, EİEİ, DMİ, vd.

Projenin Amacı: Projenin ilk aşamasında 11 adet hidrolojik havza kapsamında Türkiye nüfusunun %52'sine, yüzölçümünün %40'ına karşılık gelen çalışmalar yapılmıştır. Bu proje, kapsamı ve içeriği açısından Türkiye'nin su havzaları üzerine yapılmış ilk çalışmadır. Bu ilk çalışmanın başarılı bir şekilde tamamlanmış olması sebebiyle, ikinci adım olarak kalan 14 havza (Fırat-Dicle, Meriç-Ergene, Doğu Karadeniz, Batı Karadeniz, Aras, Çoruh, Antalya, Batı Akdeniz, Doğu Akdeniz, Asi, Akarçay, Sakarya, Van Gölü ve Gediz Havzaları) için çalışmaların başlatılması hedeflenmektedir. Proje, Çevre Yönetimine yeni bir yaklaşım getirmiştir. Bu kapsamda; projelerin alt başlığı ile Su Çerçeve Direktifi'nin Nehir Havzası Yönetim Planlarının oluşturulması hedeflenmektedir.

Projenin Yöntemi: Projede, havzaların mevcut durumları kirlilik profilini hedef alarak ortaya konularak, havzadaki sorunlar ve çözüm önerilerine yönelik kısa, orta ve uzun vadede sürdürülebilir "Eylem Planları" hazırlanacaktır. Proje kapsamında öngörülen çalışmaların zamanında ve doğru bir şekilde tamamlanması için Coğrafi Bilgi Sistemleri teknolojileri kullanılarak, tüm Türkiye için uygulanabilecek veri tabanı oluşturulacaktır.

BEYŞEHİR ve KARACAÖREN II GÖLLERİ HAVZA KORUMA PLANLARI VE ÖZEL HÜKÜMLERİN BELİRLEMESİ PROJESİ

Proje Müşteri Kurumu: Orman ve Su İşleri Bakanlığı / **Projenin Süresi:** 24 Ay / **Proje Yöneticisi:** Dr. Selma Ayaz

İşbirliği Yapılacak Kurum/lar: İstanbul Teknik Üniversitesi, Süleyman Demirel Üniversitesi, Selçuk Üniversitesi, Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı, İller Bankası, Belediyeler ve Valilikler, DSİ, EİEİ, DMİ, vd.

Projenin Amacı: Beyşehir ve Karacaören I ve II Göllerinin korunması, sürdürülebilir kullanımının sağlanması ve mevcut su kalitesinin iyileştirilmesi amacıyla "Havza Koruma Planları ve Özel Hükümler" belirlenecektir. Proje sonunda koruma-kullanma dengesinin kurulması amacıyla; bilimsel verilere dayalı, arazi kullanımı önerileri hazırlanacak, bunun yanı sıra göllerin mevcut ve gelecekteki su kalitesine olacak etkileri matematiksel model ve CBS teknolojileri ile alana özgün koruma kuşakları tespit edilecektir. Sürdürülebilir kalkınma hedefleri ile uyumlu içme suyu kaynaklarının korunması ve kullanımının sağlanması için gerekli olan teknik esaslar ve uygulama hükümleri belirlenecektir.

Projenin Yöntemi: Havzalardaki mevcut su kalitesini korumak ve/veya iyileştirmek amacıyla havzada yapılması gereken arazi kullanım şekli ve çevre koruma tedbirlerini içeren Havza Koruma Planı alternatifli olarak hazırlanacaktır. Havzaların hidrolojik ve hidrojeolojik su bütçesi, limnolojik özellikleri, akarsu ve diğer su kaynaklarının kirlilik durumu, havzanın yenilenme süresi, havzanın geometrisi, su kalitesini etkileyen noktasal ve yayılı kirlilik kaynakları belirlenerek su kalitesini etkileyen nedenler değerlendirilecektir. Havza Koruma Planları alternatifleri kapsamında yer alan çevre koruma tedbirlerinin ekonomik analizleri yapılarak ön fizibilitesi hazırlanacaktır. Havzadaki mevcut su kalitesinin iyileştirilmesi amacıyla hazırlanan Havza Koruma Planına uygun olarak Özel Hükümler belirlenecek ve havza geneli için en uygun arazi kullanımı, uygulamaya esas teşkil edecek havza koruma planı ve uygulama programı oluşturulacaktır.